een santeon ziekenhuis

Voedingssupplementen bij chemo- of immunotherapie: wat zijn de risico's

Naast medicijnen voorgeschreven door uw behandeld arts zijn er vrij verkrijgbare geneesmiddelen, voedingssupplementen en kruidengeneesmiddelen beschikbaar. Er zijn echter riscio's verbonden aan het gelijktijdig gebruik van voedingssupplementen en kruidengeneesmiddelen met chemo- of immunotherapie.

Bij een gevarieerd dieet is het gebruik van aanvullende voedingssupplementen meestal niet nodig. Het (op eigen initiatief) gebruik van voedingssupplementen en kruidengeneesmiddelen wordt afgeraden, in het bijzonder gedurende behandeling met chemo- en immunotherapie. Indien u, ondanks de risico's naast uw reguliere medicatie toch besluit voedingssupplementen en/of kruidenmiddelen te willen gebruiken: overleg dit altijd met uw behandeld arts. Als u na het lezen van deze informatie nog vragen heeft, neem dan gerust contact op met uw behandeld arts, verpleegkundig specialist of apotheker.

Voedingssupplementen

Onder voedingssupplementen worden onder andere producten met vitaminen, mineralen, plantaardig- en dierlijk materiaal, algen, zeevruchten, gisten, schimmels, voedingsstoffen en extracten verstaan.1 Kruidengeneesmiddelen bevatten extracten van delen van planten. De meeste middelen zijn vrij (zonder recept van een arts) verkrijgbaar bij de drogist of via internet. Voorbeelden van voedingssupplementen en kruidenmiddelen zijn antioxidanten, Ginkgo Biloba, Hypericum/St Janskruid, Rode gist rijst, visolie en Valeriaan.

Claims op verpakking, geen wetenschappelijke onderbouwing

In de handel van voedingssupplementen spelen grote financiële belangen. Vaak zijn er voor de producten veel advertenties en reclames. Bovendien werken reclameteksten in op het gevoel van onmacht dat veel patiënten bij hun ziekte ervaren. De gezondheidsclaims op verpakkingen zijn lang niet altijd gebaseerd op gedegen wetenschappelijk onderzoek in grote groepen patiënten, maar veelal enkel gebaseerd op anekdotes en persoonlijke ervaringen. Wanneer de werking van een voedingssupplement te mooi klinkt om waar te zijn, is dit helaas doorgaans ook het geval. Met name bij producten die gekocht zijn via internet is er geen garantie dat de inhoud van de verpakking ook daadwerkelijk overeenkomt met hetgeen vermeld op het etiket. Hierdoor is de werking, maar zeker ook de bijwerking, van het betreffende middel onvoorspelbaar.

Kwaliteitsrisico's voedingssupplementen

Het is belangrijk om te beseffen dat, anders dan bij geneesmiddelen voorgeschreven door uw behandeld arts, voedingssupplementen en kruidengeneesmiddelen niet uitgebreid en wetenschappelijk worden getest voordat deze op de markt verschijnen. Hierdoor is er weinig bekend over de kwaliteit en veiligheid van deze middelen. De uitspraak 'Baat het niet, dan schaadt het niet', gaat bij het gebruik van vrij verkrijgbare middelen dan ook niet

zondermeer op.

In tegenstelling tot geneesmiddelen die op recept verkrijgbaar zijn worden voedingssupplementen niet standaard onder schone en gecontroleerde omstandigheden geproduceerd. Bij onderzoek worden dan ook soms zeer wisselende doseringen en samenstellingen van producten aangetoond. Producten die u via het internet via het buitenland koopt zijn niet geproduceerd volgens de eisen van de Nederlandse overheid waardoor er ook geen toezicht is op de kwaliteit van deze producten. Tot slot is er geen wettelijke verplichte voorlichting over bijvoorbeeld risico's bij gelijktijdig gebruik van andere (recept)geneesmiddelen. In verschillende medische vakbladen wordt om deze redenen door artsen gewaarschuwd voor het gebruik van voedingssuplementen en kruidengeneesmiddelen.

Wisselwerking met geneesmiddelen

Door het beperkte onderzoek dat wordt gedaan is het lang niet altijd bekend of het supplement een wisselwerking heeft met receptgeneesmiddelen, maar ze zijn niet zonder meer veilig. Van sommige supplementen is zelfs bekend dat er ernstige gezondheidsrisico's kunnen ontstaan wanneer deze gelijktijdig gebruikt worden met bepaalde receptgeneesmiddelen. Supplementen beïnvloeden de opname, de werking en de afbraak van geneesmiddelen waardoor de geneesmiddelen te sterk werken (bijwerkingen, giftigheid) of zelfs onwerkzaam kunnen zijn. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van visoliesupplementen tijdens chemotherapie met irinotecan of platinaverbindingen (cisplatine, carboplatine). Uit onderzoek blijkt namelijk dat bepaalde vetzuren in visoliesupplementen tumoren ongevoelig kunnen maken voor chemotherapie.4

Literatuur

1 Warenwetbesluit voedingssupplementen, Geldend van 13-12-2014 t/m heden.

Http://wetten.overheid.nl/BWBR0014814/2014. 12-13. Geraadpleegd op 17 mei 2017.

2 Brouwers JRBJ, Roeters-van Lennep JE, Maas HEM. 'Rode gist rijst' als cholesterolverlager? Een waarschuwing is op zijn plaats. Ned Tijdschr Geneeskd. 2016;160:D99.

3 https://www.cancer.org/treatment/treatments-and-side-effects/complementary-and-alternative-medicine/dietary-supplements.html. Geraadpleegd op 17 mei 2017.

4 Daenen LM, Cirkel GA, Houthuijzen JM, et al. *Increased Plasma Levels of Chemoresistance-Inducing Fatty Acid 16:4(n-3) After Consumption of Fish and Fish Oil.* JAMA Oncol. 2015 Jun; 1(3):350-8.

Contact Kankercentrum T